

- بهاریه**

نوروز، آیینی ورای باورها

● «نوروز روز اول فروردین که بزرگ‌ترین جشن ملی و آغاز سال‌نو ایرانیان است، آن‌گاه که در آغاز بهار روز و شب برابر گردد، عید»؛ این عبارت، ساده‌ترین تعریف نوروز است که گرچه بسیار ساده، ولی دربردارنده مفاهیم عمیقی است. نوروز، آغاز سال هجری خورشیدی به گاهشماری رسمی کشور ایران است و از زمان جلال‌الدین ملکشاه سلجوقی ترک‌نبار با تدبیر حکیم عمر خیام بنیان‌گذاری شده است. در روزگاری که ممکن بود به روال سایر تقویم‌ها روزهایی با مناسبت‌های مذهبی آغاز سال شمرده شوند؛ اما باور عمومی و پذیرفته‌شدن بی‌توضیح این‌روز چنان بود که بر صدر سال خورشیدی برقرار ماند و تاکنون نیز چنین بوده است. آیین‌ها و جشن‌های ملی و قومی بسیاری در ملل مختلف دنیا وجود دارد که ریشه دارد و بستر باورها و هنجارهای قومی مناطق مختلف دارد و نوروز نیز از این قبیل است. وجه تمایز نوروز اما ریشه‌داشتن این آیین در بستری ورای باورهای مذهبی و قومیتی منطقه غرب و مرکز آسیاست. نوروز، در حقیقت جشن طبیعت است. در منطقه‌ای که خاستگاه کهن‌ترین تمدن‌های بشری و اولین نشانه‌های ظهور انسان کوچ‌نشین و کشاورز است، نوروز نشانه پایان سختی زمستان و آغاز حیات دوباره زمین است که تنها حامی و ملجأ امید انسان در مدل‌های اولیه تمدن به شمار می‌رفت. علاوه بر ایران در جغرافیای به رسمیت شناخته‌شده کنونی که اکثریت مردم آن مسلمان شیعه هستند، این جشن در کشورهای با ترکیب مذهبی و قومیتی متفاوت و در جغرافیای متنوعی مابیه سرور ملی است. نگاه آجمالی به کشورهای که نوروز در آنها جشن و تعطیل رسمی است، کارکرد فراپراوری این آیین را پیش چشم عیان‌تر می‌کند:

● افغانستان، کشوری با چهار قومیت مختلف و غالباً سنی‌مذهب که تدروی مذهبی در آن بسیار است
● تاجیکستان، کشوری با اکثریت قومی تاجیکی و اکثریت مذهبی سنی حنفی و اقتصاد بر پایه کشاورزی
● جمهوری آذربایجان، کشوری با اکثریت آذری و شیعه که شباهت جمعیتی بسیاری با ایران دارد
● ازبکستان، کشوری با اکثریت قومی ازبک و تاجیک و اکثریت مذهبی سنی حنفی
● ترکمنستان، کشوری با اکثریت قومی ترکمن و اکثریت مذهبی سنی حنفی و اقتصاد بر پایه کشاورزی و دامپروری
● قزاقستان، کشوری با اکثریت قومی قزاق و روس که ۳۰ درصد مردمش مسیحی‌اند
● قرقیزستان، کشوری با اکثریت قومی قرقیز، ازبک و روس که اکثریت مردمش مسلمان سنی‌مذهبانند
● آلبانی، کشوری در شبه‌جزیره بالکان با اکثریت قومی آلبانیایی و ترکیب مذهبی مسلمان سنی و مسیحی
● غیر از کشورهایه که نام برده شد، زرتشتیان و کردها در هر جای دنیا از هند تا اروپا و آمریکا نوروز را بزرگ داشته و در آن به جشن و شادمانی می‌پردازند. گو اینکه در بعضی کشورها مانند ترکیه، در ادوار خاصی این موضوع به‌عنوان یک آیین یا رنگ و بوی قومیتی و جهت‌گیری خاص دانسته و از بزرگداشت آن جلوگیری می‌شد اما پایبندی به آن در بین بزرگ‌دارندگان هیچ‌گاه متزلزل نشد. جغرافیایی که در آن نوروز به‌عنوان جشن همگانی و روز خجسته بزرگ داشته می‌شود، همان جغرافیایی است که در قرون متمادی بنا بر بود، دلایل مختلف مذهبی و قومیتی همواره چولان‌گاه جنگ‌های بیرحمانه و کشتارهای وسیع بوده است. از کشورکشایی‌های ویرانگر و سبعانه مغولان و تاتاران تا جنگ‌های استعماری روسیه در مناطق وسیعی از آسیای مرکزی، از جنگ‌های مذهبی تا کشورکشایی‌های توسعه‌طلبانه حاکمان صاحب قدرت، مردم این جغرافیا ذیل پرچم‌های مختلفی با هم جنگیده‌اند. اما همه آنها گویی در قدم نوروز، اختلاف‌های متکی بر برتری جویی قومی و نژادی و مذهبی را به کناری نهاده و بر بزرگداشت نوروز اتفاق نظر داشته‌اند. به راستی را ز این هم‌نوایی در میان آن همه اختلاف چیست؟

نوروز، بزرگ داشته می‌شود و روز جشن و سرور است زیرا همه مردم این جغرافیا، بیش و پیش از آنکه با قومیت یا مذهبشان شناخته شوند، «انسان»‌اند. انسان وابسته به خاک و زمین به‌عنوان مادری که زندگی را به آنها بی چشمداشت هبه می‌کند، و نوروز، آغاز بهار است و آغاز حیات دوباره این مادر میشه‌زاینده و گرمی، چگونه می‌توان آن را بزرگ نداشت و آغاز حیات دوباره‌اش را به جشن و شادی نایستاد؟

در آستانه نوروز، می‌توان بار دیگر و با نگاهی نو به این جشن باستانی نگریست و کیمیای وحدت‌آفرین آن را در این جغرافیای پرچمدال حلاجی کرد و همان‌گونه که نوروز با اتکای بر ذات انسان و ورای باورهای دینی و بندهای نژادی و قومیتی موجب ایجاد سرور همگانی در انسان‌ها می‌شود؛ بنیان‌های مشترکی برای نزدیک‌کردن انسان‌ها در تمامی جهان یافت تا جدال و میل به «نفی» دیگران برای «اثبات» خود با باورهایی که در بطن خود صلح و دوستی را به همراه می‌آورد، جایگزین شود. به یمن قدم فرخنده بهار، چنین باد!

بامداد روز گذشته و به فاصله یک روز بعد از ششمین سالگرد آغاز جنگ داخلی در سوریه، آژیر خطر حمله هوایی به مناطق غور اردن و همچنین اطراف قدس تا شهرک مودعین به صدا درآمد تا باری دیگر به ما یادآور کند آتش این جنگ اکنون بین‌المللی‌شده حالاحالاها سر فرونشتن ندارد. پرتاب موشک‌های ضدهوایی سوری به سمت جت‌های جنگنده اسرائیلی که برای انجام مأموریتی بر فراز سوریه هوایی سوریه در حال پرواز بودند، نه‌تنها جدی‌ترین نمود از درگیری نظامی بالقوه بین تل‌آویو و دمشق بود، بلکه رنگ هشدار در قیبال هرچه گسترده‌ترشدن زبانه‌های آتشی است که همین حالا نیم یک ما زیاد، دام‌گیر تمامی کشورهای منطقه شده است.

ساکنان سرزمین‌های اشغالی در منطقه

غور اردن در حالی بامداد روز گذشته با صدای آژیر خطر و انفجاری مهیب از خواب بیدار شدند که طولی نکشید مقامات نظامی سوری و اسرائیلی اخبار تبادل آتش نیروهایشان را برای اولین‌بار به طور رسمی تأیید کنند. در این میان، ارتش سوریه با انتشار بیانیه‌ای مدعی شده چهار جت جنگنده اسرائیلی که ساعت ۲:۴۰ بامداد روز جمعه و به منظور هدف‌قرار دادن پایگاهی نظامی در حومه شهر تدمر در شرق حمص، به‌طور غیرقانونی وارد حریم هوایی آن کشور در منطقه البریج شده بودند. هدف قرار گرفته‌اند که یکی از آنان ساقط شده و دیگری نیز متحمل خسارات فراوانی شده است. ارتش سوریه همچنین در حالی تجاوز هوایی آشکار جنگنده‌های اسرائیلی را تلاشی نامیدانه برای بالابردن روحیه گروه‌های تروریستی فعال در خاک سوریه اعلام کرده و اطمینان خاطر داده با تمامی قوا با هرگونه اقدام متجاوزانه مشابه، مقابله‌به‌مثل خواهد کرد که طرف اسرائیلی، سقوط ادعایی جنگنده خود را تکذیب کرده است. ارتش اسرائیل در بیانیه‌ای که

جهان

ارتش اسرائیل خبر سقوط جنگنده خود به دست سوریه را تکذیب کرد

شعله پیش‌رونده بحران

حمله هوایی به مسجدی در حومه حلب

دیده‌بان حقوق بشر سوری از کشته‌شدن ۴۲ نفر و زخمی شدن ۷۰ نفر دیگر در حمله هوایی جنگنده‌های ناشناس به مسجدی در حومه شهر حلب واقع در شمال غرب سوریه خبر داده است. به گفته رامی عبدالرحمن، رئیس دیده‌بان حقوق بشر سوریه، این مسجد هنگام برگزاری نماز عشا در روستای الجینه واقع در حومه غربی حلب هدف حمله قرار گرفته و به دلیل وجود ده‌ها مفقود، شمار کشته‌شدگان رو به افزایش است. این در حالی است که گفته می‌شود حال شمار زیادی از مصدومان حادثه که دچار جراحات شدیدی شده‌اند نیز وخیم است. در همین راستا و در شرایطی که شبکه اسکا‌ی‌نیوز از اعتراف ارتش آمریکا به انجام حمله‌ای در شمال سوریه علیه تروریست‌های القاعده خبر داده، ارتش آمریکا حمله عامدانه به مسجد مذکور در حومه شهر حلب را که در کنترل شورشیان سوری است، رد کرده است. «جان توماس»، سخنگوی فرماندهی مرکزی آمریکا اذعان کرده نیروهای نظامی کشورش مسجدی را هدف قرار نداده‌اند، اما ساختمانی در ۱۵متری یک مسجد را که پایگاه تروریست‌های القاعده بوده، هدف قرار داده‌اند. این مقام آمریکایی همچنین از آغاز تحقیقات درباره صحت ادعاهای مطرح‌شده مبنی بر کشته‌شدن تعداد زیادی از غیرنظامیان در جریان این حمله خبر داده است.

خلیف سنت پیشین آن، بدون هیچ‌گونه برده‌پوشی از عملیات شبانه علیه مواضع نظامی و شبه‌نظامی در خاک سوریه خبر می‌داد، اذعان کرده چندین موشک ضدهوایی سوری به سمت جنگنده‌های آن ارتش

هشدار وزیر خارجه آمریکا به کره‌شمالی

پایان صبر استراتژیک

دارد». وی هشدار داد اگر کره‌شمالی امنیت کره‌جنوبی را تهدید کند، «با واکنش مناسب مواجه خواهد شد».

رکس تیلرسون درباره نوع برخورد با کره‌شمالی گفت: «اگر آن کشور تهدید ناشی از برنامه تسلیحاتی خود را به سطحی افزایش دهد که از نظر ما مستلزم اقدام عملی باشد، آنگاه گزینه نظامی روی میز خواهد بود». در همین حال، شبکه سی‌ان‌ان گزارش داد مقامات آمریکایی در حال رصد نزدیک برنامه‌های نظامی کره‌شمالی هستند و نشانه‌های فزاینده‌ای از فعالیت‌های نگران‌کننده در کره‌شمالی یافته‌اند. طبق گفته مقامات، منبع اصلی این‌س اطلاعات برای آمریکا ماهواره‌های جاسوسی هستند که حکومت کره‌شمالی را از فضا تحت نظر دارند؛ بنابراین قابلیت چندان‌ای برای فهمیدن کامل تصمیم‌های رهبر کره‌شمالی وجود ندارد. همچنین بر اساس گزارشات، کره‌شمالی اقدامات تازه‌ای برای پنهان‌کردن فعالیت‌هایش از ماهواره‌ها انجام داده و مقامات آمریکا به سی‌ان‌ان گفته‌اند؛ به‌تازگی کره‌شمالی یک سری از پرتاب‌گرهای موشک‌های بالستیک خود را برای جلوگیری از ردیابی واشنگتن به مکان‌های دیگر منتقل کرده است.

نوروز و این دهر شکسته دل

ممدعلی عسگری

به‌عنوان یک میراث گران‌بها پاسداری کرده است تا کشورهایی مانند آذربایجان، قرقیزستان، قزاقستان، ترکمنستان، تاجیکستان و ازبکستان که هر یک برایشان نوروز یک جشن بزرگ ملی است تا کردها در عراق که آن را یک میراث فرهنگی و تاریخی برای خود می‌دانند تا کردهای ساکن سوریه و لبنان و قبطی‌های مصر که آن را «النوروز» می‌نامند تا مردم ترکیه یا اهالی زنکیار در آفریقا یا تاتارها در بلغارستان… تا کاخ سفید که هر سال سفره هفت‌سین می‌اندازد و نوروز را جشن می‌گیرد. در دوران ریاست‌جمهوری باراک اوباما، هرساله او به اتفاق همسرش نوروز را جشن می‌گرفتند و به همین مناسبت پیامی کوتاه به زبان فارسی می‌دادند که در رسانه‌ها نیز منعکس می‌شد. میشل اوباما بسیار شیفته جشن نوروز بود و یک‌بار درباره‌اش گفت: «بیش از سه هزار سال است که خانواده‌ها و جوامع در خاورمیانه، آسیا و سایر نقاط جهان، از جمله در آمریکا، نوروز را که نشانه آغاز بهار است جشن می‌گیرند. نوروز فرصتی برای اندیش‌پن به آنچه در سال گذشته اتفاق افتاده و برنامه‌ریزی برای سالی پر از سلامتی و کامیابی در آینده است.

این‌روزها بر پیکر بشریت زخم‌های کمی نیست. به‌خصوص در شش‌زاری تقفیده به نام خاورمیانه که چندسالی است ترور، سرکوب، خشونت، آوارگی و محرومیت جا را بر هرچه مهر و محبت و آشتی و صلح تنگ کرده است. این جنگ‌ها زاینده نابخردی حاکمان منطقه

انهدامی که صدای مهیب آن به اشتباه از سوی برخی رسانه‌ها به صدای انفجار جنگنده‌های آن کشور تعبیر شده است. اسرائیل همواره در تلاش بوده تا از مداخله آشکار در جنگ داخلی سوریه اجتناب کند، اما حادثه روز گذشته چنان نامعمول بوده که گویا ارتش آن کشور را واداشته تا به‌طور رسمی از آن دست واقعیت‌هایی پرده بردارد که با وجود خواست تل‌آویو، سال‌هاست در محافل سیاسی و امنیتی زمزمه می‌شود. این واقعیت چیزی جز عملیات هدفمند و برنامه‌ریزی‌شده جنگنده‌های اسرائیلی در هدف قراردادن کاروان‌ها و انبارهای تسلیحاتی متعلق به حزب‌الله لبنان نیست که با اتکا به پشتیبانی هم‌پیمانان منطقه‌ای، فعالانه در خاک سوریه دست‌به‌کار حمایت از بشار اسد هستند.

شاهد این مدعا نیز کشته‌شدن بدیع جمیل حمیه، از فرماندهان باسابقه این گروه است که به گفته رسانه‌های لبنانی وابسته به حزب‌الله، در بی حمله هوایی بامداد جمعه کشته شده است. این در حالی است که شبکه خبری «المیادین» در واکنش به این مسئله، به نقل از منابع موقق ضمن تکذیب این ادعاها، تأکید کرده حمیه پنجمین در استان «قیطره» به شهادت رسیده، نه بر اثر حملات هوایی اسرائیل.

با تمام این اوصاف، آنچه از مدت‌ها پیش نگرانی کارشناسان اسرائیلی را نسبت به تشدید تنش‌ها در پی داشته، تأمین سامانه‌های موشکی و ضدهوایی ارتش سوریه به وسیله مسکو است که همین اواخر با تحویل پرتابگرهای اس ۳۰۰ همراه بوده و مصونیت نسبی جنگنده‌های اسرائیلی را که در سال‌های گذشته دست ارتش آن کشور را در تکمیل عملیات نظامی خود در خاک سوریه باز گذاشته بود، تا حدود زیادی تضعیف کرده است. امری که می‌تواند موجب تجهیز تسلیحاتی و تقویت هرچه‌بیشتر حزب‌الله در منطقه شود.

رئیس جمهوری آمریکا خواستار بودجه بیشتر برای بخش تسلیحاتی است

صرفه‌جویی به سبک ترامپ

به این برنامه به دیده انتقادی می‌نگرند و به نظر می‌رسد به این برنامه رای نخواهند داد. همچنین بودجه پیشنهادی معمولاً از طرف حقوق‌دانان آمریکا کنترل و بر واقعیت‌های موجود کشور

منطق می‌شود. ترامپ در نظر دارد در آینده در همه زمینه‌ها به‌شدت صرفه‌جویی کند. او بیشتر از همه، موافق صرفه‌جویی در بخش زیست‌محیطی است. قرار است یک سوم بودجه سازمان زیست‌محیطی آمریکا (EPA) کاهش یابد. البته تنها بودجه سازمان زیست‌محیطی آمریکا نیست که به‌شدت کاهش می‌یابد، در مجموع بودجه ۱۹ نهاد دولتی آمریکا به کلی قطع می‌شود؛ یکی از این نهادها، انستیتوی آمریکایی تحقیقات برای صلح است که در زمینه جلوگیری از برخوردها و حفظ صلح فعالیت می‌کند. ترامپ در بخش تسلیحاتی نه‌تنها نمی‌خواهد صرفه‌جویی کند، بلکه در نظر دارد بودجه دفاعی را به‌شدت افزایش دهد. قرار است وزارت دفاع آمریکا ۵۲ میلیارد دلار بودجه اضافی دریافت کند. البته بودجه بالای نظامی در آمریکا سنتی دیرینه دارد؛ دولت آمریکا ده‌ها سال است بخش عظیمی از بودجه سالانه خود را به بخش نظامی اختصاص می‌دهد. در چنین شرایطی نیز که نمی‌توان بودجه پیشنهادی ترامپ برای مصرف تسلیحات نظامی را بی‌سابقه نامید.

سال چهاردهم • شماره ۲۸۲۹ • زندان

نگاه درون

ترامپ مجالی

برای جنجال بیشتر ندارد

آرش را زانی

● سال ۱۳۹۵، مملو از اتفاقات قابل تأمل سیاسی تاریخ‌ساز نبودند، ولی سال پیش‌رو را به شکلی پیش‌بینی‌ناپذیر و پرمآجرا پیش چشم می‌نمایانند. صرف‌نظر از اتفاقات مهم منطقه‌ای مانند کودتای نافرجام در ترکیه و برگشتن ورق در منازعات سوریه و عراق علیه گروه‌های سلفی تکفیری، مهم‌ترین اتفاق در عرصه جهانی بی‌تردید «برآمدن ترامپ» بود؛ مردی که سال با ماجراهای آمیخته با طنز و نابوری در پیرامون کارزار انتخاباتی او، آغاز و با جلوس او بر سریر ریاست‌جمهوری ایالات متحده آمریکا پایان یافت.

دونالد ترامپ بی‌شک یک پدیده است؛ پدیده‌ای برآمده از جامعه آمریکا و درهم‌تیدگی‌های خاص سیاسی و اجتماعی‌اش.

گرچه نمی‌توان بین ترامپ و اوباما رابطه خوب–بد و دیو–فرشته را لزوماً برقرار کرد، اما کنتراست بالای تصویر و چهره را نمی‌توان منکر شد. آنچه کاراکتر اوباما از خود به نمایش می‌گذاشت یک شخصیت سیاسی صاحب تفکر مستقل با گفتار آراسته به عناصر مثبت و مصلحانه و آنچه ترامپ نمایش می‌دهد، یک رئیس‌جمهور تشنه قدرت و واکنش به این افکار عمومی است که از بیان افکار و عقاید منفی خود ابایی ندارد. اما ترامپ هنوز کارنامه عملی قابل اعتنایی به‌عنوان رئیس‌جمهور ندارد و از این لحاظ نمی‌توان او را به‌رდستی با اوباما یا رؤسای‌جمهور دیگر آمریکا مقایسه کرد. گو اینکه اگر بنا بر اثبات هم ترازوی او با افرادی مانند جورج بوش پسر یا رونالد ریگان هم باشد، باز این کارنامه عملی اوست که ملاک واقعی قضاوت خواهد بود. برآمدن ترامپ بیش از آنکه مدیون قوت او در کارزار انتخاباتی باشد، مریهون ضعف شناخت رقبای او از جامعه آمریکا و عملکرد ضعیف آنها در جذب افکار عمومی بود. جامعه متکثر آمریکا متشکل از گروه‌های جمعیتی، قومی و جغرافیایی مختلفی است که یافتن وجه اشتراک بین آنها به‌مراتب سخت‌تر از وجوه افتراق است و البته رسانه در آمریکا نقش بسیار انکارناپذیری در هدایت این گروه‌ها به سمت مقاصد خاص داشته و دارد. موقعیت جغرافیایی آمریکا و نحوه تبادل تجارت اجتماعی بین مردم آن سامان و سایر مناطق جهان به‌گونه‌ای است که راه شناخت و قضاوت عمده اقشار متوسط و ضعیف آمریکا درباره جهان و آنچه باید در برابر آن انجام داد نه از طریق تبادلات طبیعی بین مردم این کشور و سایر کشورهای دنیا، که از راه بررسی نحوه تعامل گروه‌های مهاجر متعلق به سایر مناطق جهان در آمریکا، میزان حضور سایر کشورها در اقتصاد آمریکا و رسانه‌های بزرگ است. در چنین جامعه‌ای رسیدن به قدرت از طریق انتخابات، نیازمند فعال‌کردن گروه‌های مشخص و بزرگ جمعیتی از طریق جلب نظر آنها در پیگیری خواسته‌هایشان به‌عنوان اهداف ملی است. هر کاندیدایی که بتواند گروه بزرگ‌تری را به صورت مؤثر برای حمایت خود به میدان آورد، هم اوست که پیروز عرصه انتخابات خواهد بود. شاید کلیدواژه اصلی این اقبال، «تازگی» باشد. سیاست‌مدارانی که مانند دیگران حرف می‌زنند، وعده داده و رو به دربین‌ها لبخند دیپلماتیک ارائه می‌دهند، هیچ‌گاه قادر به تغییر شرایط بازی نبوده‌اند. سیاست‌مدارانی که با تکیه بر گفتمان خاص خود عمل کرده و گروه‌های مشخصی از مردم را برای رسیدن به رؤیاهایشان ترغیب می‌کنند، همواره با اقبال بیشتری روبه‌رو بوده‌اند؛ گرچه حتی بعضاً نسبت به رقبای خود از کارآکتر ضعیف‌تری برخوردار بوده‌اند.

راز پیروزی جورج بوش پسر بر افراد به‌مراتب صاحب فکرتر و قوی‌تری مانند ال‌گور و جان کری همین بود و برتری اوباما برابر جان مک‌کین و میت رامنی نیز به‌هرروی، دنیا سال پیش‌رو را با آمریکایی آغاز می‌کند که دونالد ترامپ رئیس‌جمهور آن است. آنچه در چند ماه پس از آغاز ریاست‌جمهوری از او دیده شده، هر قدر جنجالی و پرحاشیه بوده است اما به همان میزان کمک‌عمق و کم‌دامنه محسوب می‌شود. لغو بیمه «اوباماگر» و قانون مالی «داد–فرانک»، صرفاً در جهت پاک‌کردن جای پای اوباما در عرصه داخلی آمریکا بود و فرمان منع ورود اطفال هفت و بعداً شش کشور به آمریکا و ساخت دیوار در مرز آمریکا و مکزیک نیز مواردی نیستند که نشان‌دهنده تغییر استراتژی کلی آمریکا باشند. موضع ترامپ در سیاست داخلی شامل موارد نونونی نیست و در سیاست خارجی نیز شاهد تغییر عمده‌ای نبوده‌ایم. تقویت حضور نظامی آمریکا در دنیا و انجام عملیات علیه کشورهایی که متخاصم پنداشته می‌شوند تاکنون مابازای عملی در دولت ترامپ نداشته است. آن‌گونه که برخی تحلیلگران به آن باور دارند، ترامپ پس از تثبیت وضعیت خود در عرصه داخلی و بین‌الملل در کام‌ها بعدی دست به ماجراجویی‌های مآخظه‌آمیزی خواهد زد. اگر فرض کنیم اقدامات جنجالی دولت ترامپ در چند ماه گذشته نوعی محک‌کردن افکار عمومی در داخل و خارج آمریکا بوده باشد و بنای او برای ماجراجویی‌های بزرگ‌تر اطمینان از وجود بستر مناسب برای پذیرش این اقدامات است، باید گفت این امکان برای او و دولتش مهیا نیست. شاید اتفاقی مانند ۱۱ سپتامبر لازم است تا با تغییر کلی زمین بازی، زمینه مناسب برای ماجراجویی‌های بزرگ‌تر ترامپ مهیا شود. به‌این‌ترتیب، آیا سال آینده آمریکای مدل ترامپ سالی پیش‌بینی‌ناپذیر و پرمآجرا خواهد بود؟